

Handläggare
Christina Grönberg
Telefon: 08-508 25 904**Till**
Socialnämnden
2015-12-15**Plan för arbetet med Addiction Severity Index (ASI) - bedömningsinstrument inom missbruksområdet (uppdrag från SON, reg. dnr 3.2-594/2011, handlingar nr. 11-14)****Förvaltningens förslag till beslut**

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens svar på uppdrag om plan för det fortsatta ASI-arbetet i staden.
2. Ärendet överlämnas till stadsdelsnämnderna

Gillis Hammar
FörvaltningschefVeronica Wolgast Karlberg
Avdelningschef**Sammanfattning**

Förvaltningen mottog från nämndsammanträdet 2015-01-27 ett uppdrag om att återkomma kring en plan för det fortsatta ASI-arbetet i staden. Ett seminarium anordnades vid möte med tillämpningsnätverket inom verksamhetsområdet missbruk. Enligt deltagarna genomförs ASI- grundutredning i princip på alla missbruksärenden. Däremot har många handläggare svårt att genomföra uppföljningar var sjätte månad i sina ärenden. Efter diskussioner med Socialstyrelsen framgår att en liknande situation är vanlig i övriga landet. Planen som redovisas i detta tjänstutlåtande handlar om att förstärka ASI-arbetet genom en nyintroduktion i samverkan med Socialstyrelsen, samt tydligare stöd i det löpande arbetet vid nätverksmöten.

Bakgrund

2004 genomfördes en studie av forskarna Blomqvist & Wallander på uppdrag av Stockholms stad FoU-enhet. Studien visade på stora skillnader i bedömningar av klienters behov inom missbruksområdet. 2005 beslutade kommunstyrelsen att ASI-intervjun (Addiction Severity Index) skall användas i vuxna missbruksgrupper. ASI-intervjun introducerades i Sverige 1996, via missbruksforskaren Tom McLellan. Socialstyrelsen har sedan haft ett nationellt samordningsansvar för ASI-intervjun.

I april 2005 startade projektet ”Utbildning i utredningsmetodik, dokumentation och uppföljning, samt ASI”. Syftet var att genom kompetensutveckling och bättre rutiner förbättra stödet till den enskilde missbrukaren och öka dennes delaktighet i behandlingsplanering. ASI möjliggör en systematisk dokumentation och information om klienterna. År 2012 genomfördes en uppföljningsstudie med syfte att undersöka om ASI-intervjun bidragit till att bedömningar och val av insatser görs på ett mer likartat sätt. Uppföljningen visade dock att det inte var någon större skillnad jämfört med basmätningen. Studien visade inte på att samstämmigheten i behovsbedömning och val av insats för klienterna har ökat.

Ärendets beredning

Tjänsteutlåtandet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet 2015-12-09.

Ärendet

Fakta om ASI

ASI är en standardiserad och strukturerad intervju för missbruks- och beroendevård. Instrumentet innehåller frågor om sju livsområden, bakgrundsfrågor samt olika tidsperspektiv. Totalt har instrumentet 180 frågor med främst bundna svarsalternativ (kan kompletteras med öppna svar). Den intervjuade skattar på en skala grad av oro/ besvär samt hjälpbehov. Intervjun används såväl i utredningsskede (ASI-grund) som vid uppföljning (ASI-uppföljning). Vid uppföljningsintervju är det också möjligt att göra jämförelser före- och efter insats. Det är också möjligt att få aggregerad data på gruppnivå för ökad information om klientgrupper. Målgrupp är vuxna personer, över 18 år med missbruks- och missbruksrelaterade problem. Det krävs utbildning

(3 kursdagar) för att genomföra ASI-intervju. ASI förvaltas av Socialstyrelsen som också utbildar i instrumentet.

Det finns även ett datastöd som heter UBÅT (tillhör inte ASI) vilket syftar till att följa upp enskilda insatser. Det prövas för tillfället av ett antal kommuner.

Uppdrag om ASI-plan

Förvaltningen har genomfört ett seminarium med tillämpningsnätverket inom verksamhetsområdet missbruk. Syftet var att inhämta kunskap om hur ASI används i nuläget, identifiera problem och diskutera lösningar. Enligt deltagarna genomförs ASI grundintervju med i princip alla som ansöker om missbruksvård. Däremot, har många handläggare svårt att genomföra uppföljningsintervju var sjätte månad. Uppföljning kan dock genomföras på annat sätt, genom exempelvis journalanteckningar, då ASI är en av flera delar i hela utredningen. Vissa uttalade en önskan om att snarare följa upp genomförd insats och inte alla livsområden som ASI:n innefattar. Det finns en möjlighet att göra det på alla insatser som klienter beviljas genom att använda sig av UBÅT. Hässelby-Vällingby och Hägersten-Liljeholmen beviljades i början av året lokala utvecklingsmedel från socialförvaltningen för att testa UBÅT. Det finns anledning att efter projektets slut ta del av, samt sprida lärdomarna. Övriga skäl till att uppföljningar inte görs som framkom vid seminariet var hög arbetsbelastning vilket bidrar till tidsbrist och påverkar motivationen bland handläggare.

Förvaltningen anser att det finns möjligheter att bemöta de hinder som de biträdande enhetscheferna lyfter. Efter diskussioner med Socialstyrelsen framkommer även svårigheter att genomföra uppföljningar efter sex månader i andra kommuner. I dialog med Socialstyrelsen har olika strategier diskuterats och ett par kriterier framkommit som viktiga att stärka.

- Vitalisera kunskapsnivån om ASI och dess moduler bland chefer
- Öka motivationen i ASI-arbetet genom att stärka cheferna, bland annat i att efterfråga ASI-intervjun innan beslut om insats.

Utifrån ovanstående två kriterier har förvaltningen i dialog med Socialstyrelsen diskuterat en strategi i form av fem steg:

1. **Nylansering av ASI bland berörda chefer.** Förvaltningen arrangerar en dag då Socialstyrelsen håller i informationen för att vitalisera kunskaper och berätta om nyheter inom ASI.
2. **Nylansering av ASI bland berörda handläggare** (enligt upplägget ovan).
3. **Organisation:** förstärka ASI arbetet i nätverken, kan också vara en stående punkt på enhetschefsnätverket (inte bara tillämpningsnätverket).
4. **Förlänga intervallen emellan ASI-uppföljningar:** Socialstyrelsen inser svårigheterna med halvårs-uppföljningar och medger att det kan fungera med ett tidsintervall på årsbasis.
5. **Synliggöra möjligheter till verksamhetsutveckling:** med hjälp av statistik, bland annat från ASI finns goda möjligheter att få bättre kunskap om olika målgrupper, insatser etc., vilket kan användas i den löpande verksamhetsutvecklingen. *Netstatistik* kan användas som feedback till handläggarna i form av statistik kring klientgruppen. Det kan öka motivationen att använda ASI-uppföljningsintervjun, samt öka möjligheter till en realistisk verksamhetsutveckling. En ny omgång statistikutbildning är inplanerad till den 19 november 2015 av företaget Råbe-Kobberstad (upphandlad för dataprogrammets utveckling). Fler utbildningar kan genomföras löpande.

Ovanstående strategi skulle kunna ge ASI en nystart bland chefer och biträdande chefer inledningsvis och sedan bland medarbetarna i nästa led. Alla chefer får då en utbildningsinsats, samt möjlighet att utbyta erfarenheter och diskutera de utmaningar som lyfts i vinjettstudien. Fortsatt nätverksarbete, längre intervall emellan uppföljningarna och bättre användning av statistik kan ge förutsättningar för likvärdig varaktighet i alla stadsdelsförvaltningar. Planen kan modifieras något, då det finns behov av fortsatt analys kring hinder i att använda ASI och hur förändringsarbetet ska bedrivas för att ge goda effekter. Förhoppningen är att det på sikt bidrar till en högre likställighet över staden.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att det är av yttersta vikt att arbeta vidare med likställighet. Arbetet med att skapa lika möjligheter till stöd och insatser för alla stadens missbruksklienter måste fortsätta.

Av den anledningen är det viktigt att i enlighet med tjänsteutlåtandets förslag stödja ett fortsatt ASI-arbete för att ge förutsättningar till likställiga bedömningar och insatser. Förvaltningen menar att det också är ett led i den övergripande målsättningen om ett Stockholm för alla.